

Fiscus rolt in hoog tempo nieuw toezichtstelsysteem uit

Wederzijds vertrouwen is sleutelbegrip van nieuwe aanpak

Taco Mulder
Het Financieele Dagblad, 19 december 2008

Amsterdam

De Belastingdienst voert in sneltreinvaart een nieuw toezichtstelsysteem voor belastingcontroles van bedrijven in. Met als uitgangspunt wederzijds vertrouwen maakt de fiscus afspraken met accountantskantoren en belastingadviseurs die op hun beurt controleren of bedrijven hun interne belastingregime op orde hebben. Bij onduidelijkheid over de interpretatie van belastingregels belooft de Belastingdienst binnen enkele dagen helderheid te geven.

De nieuwe aanpak, horizontaal toezicht geheten, heeft onlangs een forse impuls gekregen na een convenant dat de Belastingdienst heeft afgesloten met het SRA-netwerk. Daarin werken circa 400 regionale accountantskantoren samen. Het convenant bevat afspraken hoe SRA-leden de loonaangifte van hun klanten behandelen, gedragsregels en een plan van aanpak over de toekomstige uitbreiding naar de inkomstenbelasting, btw en vennootschapsbelasting.

Op deze getrapte manier verwacht de Belastingdienst een veel efficiëntere controle te kunnen uitoefenen. Daarnaast neemt de overlast af voor bedrijven. Die krijgen niet meer te maken met tijdrovende controles van belastinginspecteurs maar doen alleen zaken met hun belastingadviseur, accountant of administratiekantoor.

Het convenant met de SRA-koepel is de eerste in een reeks van afspraken tussen de Belastingdienst en intermediairs. Als proef was de fiscus in 2005 begonnen convenanten af te sluiten met twintig zeer grote ondernemingen. Dat aantal werd het jaar daarop uitgebreid waarna ook brancheorganisaties volgden. De ervaringen daarmee zijn zo positief dat nu voor een verdere uitrol van horizontaal toezicht is gekozen.

Om het zendingswerk kracht bij te zetten heeft de Belastingdienst afgelopen weken voorlichtingsdagen georganiseerd voor intermediairs. Jan Zweekhorst, bestuurslid van de SRA, lichtte daar de zegeningen van de nieuwe aanpak toe.

Fiscalist Arjo van Eijdsden van Ernst & Young is onder de indruk van inspanningen die de Belastingdienst zich getroost om de nieuwe aanpak in te voeren. Maar hij plaatst een kanttekening bij het

Curieuze controle Geen hiërarchie

Horizontaal toezicht is een curieuze term voor de nieuwe aanpak van de Belastingdienst. Curieus, omdat toezicht toch suggereert dat er een hiërarchische relatie bestaat tussen de controleur en de instantie die wordt gecontroleerd. Het begrip horizontaal duidt juist op een relatie van gelijkwaardigheid.

Foto: ANP

Van Eijdsden waarschuwt dat horizontaal toezicht niet moet bezwijken aan zijn eigen succes. 'Als er een convenant is gesloten met een intermediair, wat gebeurt er dan als er daar iets misgaat? Wat zijn dan de consequenties en wie draagt die? De intermediair of het bedrijf dat via de intermediair belastingaangifte doet?'

Ernst & Young heeft zelf nog niet besloten of het een overkoepelend convenant, zoals de SRA dat heeft, zal afsluiten met de Belastingdienst. 'De klant moet in ieder geval de keuze hebben om wel of niet aangifte te doen conform het convenant', zo vindt collega Martin Rabenort van Ernst & Young. Met de fiscus wordt gesproken hoe een dergelijke 'convenantsaangifte' eruit zou moeten zien.

Ook fiscalist Eelco van der Enden van PricewaterhouseCoopers (PwC) constateert dat horizontaal toezicht een zeer snelle en hoge vlucht maakt. 'De overtuiging groeit dat horizontaal toezicht de internationale norm gaat worden. Door convenanten af te sluiten met intermediairs komt het bijna neer op het outsourcen van de controle. De Belastingdienst geeft de verantwoordelijkheid om zich aan de wet te houden terug aan bedrijven.'

Van der Enden: 'Dit eist wel van de politiek dat de fiscale wetgeving sterk wordt versimpeld. Je kunt niet eisen van bedrijven en tussenpersonen dat zij de controletaak op hun schouders nemen en tegelijkertijd de regels steeds complexer maken.' Staatssecretaris De Jager is apetrots op deze trouvaille van de Belastingdienst. 'Nederland loopt voorop met horizontaal toezicht. Alle partijen zijn erbij gebaat om in wederzijds vertrouwen een goede, open relatie met elkaar aan te gaan. De nadruk komt meer te liggen op de controle op het proces. Dat betekent dat er sneller zekerheid kan worden geboden en er gewerkt wordt in de actualiteit. Dat levert minder onzekerheid en "gedoe" achteraf op.'

tempo waarin horizontaal toezicht wordt uitgerold. 'De vraag is of de Belastingdienst wel voldoende mensen heeft om de belofte om snel duidelijkheid te geven bij problemen te kunnen nakomen. Het is een hele cultuuromslag om van achterdocht naar vertrouwen om te schakelen. Tot dusver was horizontaal toezicht een praktijk die bij een betrekkelijk klein groepje grote bedrijven werd toegepast. De grote belastinginspecties konden dat goed aan. De uitbreiding naar enkele duizenden grote en middelgrote bedrijven impliceert dat ook belastinginspecteurs uit Emmen en Goes de draai naar vertrouwen hebben gemaakt.'